

A Belügyi Szemle és a tehetséggondozás

Szakács Gábor

Dr. PhD/CSc. egyetemi docens, ny. rendőr ezredes
g.szakacs@t-online.hu

Szerencsésnek mondhatom magam egyrészt azért, mert 1974-től előfizetője, vissza-visszatérő olvasója és alkalomadtán szerzője lehettem a Belügyi Szemlének, másrészt mert több évtizeden keresztül a rendészti és a közigazgatási területeken – egyebek mellett – a tehetségek gondozásával foglalkozhattam különböző formákban, munkakörökben és tevékenységeket ellátva. Ezzel a rövid írással arra szeretnék rámutatni, hogy az olyan szakmai és tudományos folyóiratnak, mint a hetvenéves Belügyi Szemle, milyen nagy szerepe lehet a tehetségek felkarolásában, támogatásában, kibontakoztatásában, részbeni fejlesztésében, tehát a tehetséggondozáshoz sorolt meghatározó jelentőséggel bíró folyamatok megvalósításában.

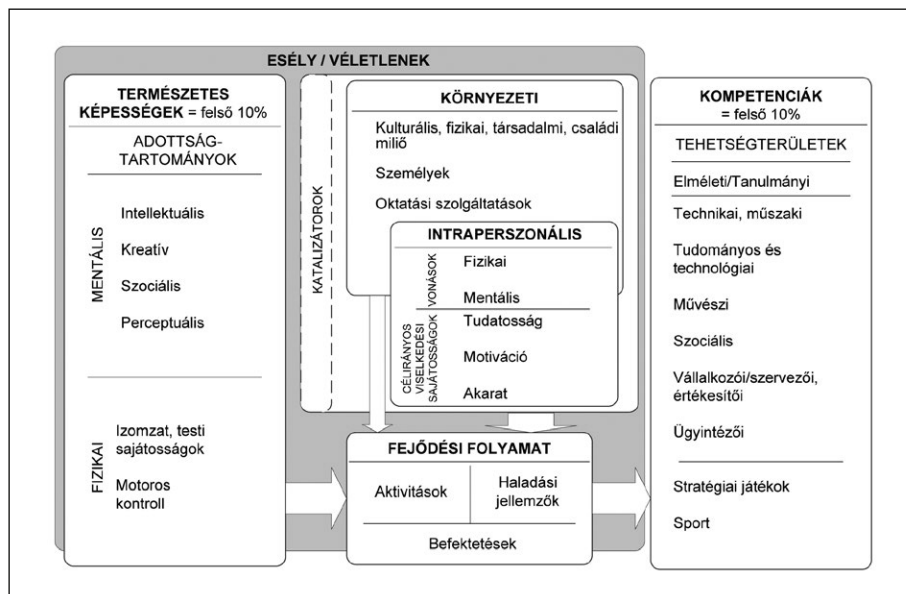
Tehetséggondozás, tehetség

A tehetséggondozás általában a különböző formában realizálódó képzések, felkészítések, fejlesztések és a tudományos tevékenység kapcsán kerül az érdeklődés homlokterébe. Az elmúlt évtizedekben – a versenyképes szervezeti működés iránti igény és az emberi erőforrás szerepének fokozatos felértékelődése következtében – a tehetséggondozás egyre nagyobb figyelmet kapott, illetve kap a versenyszektorban épp úgy, mint a közszolgálat (közigazgatás, rendészet) legtöbb területén. E kiemelt kérdéskörrel behatóan foglalkozók tudják, hogy a tehetséggondozás meglehetősen összetett, bonyolult, számos tényező által befolyásolt, illetve determinált, ugyanakkor jelentős (egyéni, szervezeti és társadalmi) következményeket eredményező folyamat, mely felelősségteljes hozzáállást, kitartást, elkötelezettséget és folyamatos munkálkodást igényel azoktól, akik vállalkoznak e feladat teljesítésére. A tehetséggondozásnak számos fogalmi meghatározása ismert, ezek közül az alábbi tartom érdemesnek kiemelni: „*A tehetséggondozás alatt azt a folyamatot értjük, amelyben a szisztematikusan felderített tehetségigéretet fejlesztjük a gazdagítás, gyorsítás,*

differenciálás eszközrendszerével, komplex programok keretében.” (Balogh, Mező, Kormos, 2011.) A gazdagítás, illetve a dústítás a tehetségfejlesztés alap-eszköze, amely annak mélységében, tartalmában, feldolgozási képességében és tempójában jut kifejezésre. A gyorsítás azt teszi lehetővé, hogy a tehetségesnek tartottak a szokásoshoz, az átlagoshoz képest előbb mutathassák meg, bizonyíthassák be rátermettségüket, tehetségüket. A differenciálás pedig azért alapvető aspektusa a hatékony tehetséggondozásnak, mert a kiválóság és az egyenlőség kérdésének egyidejű kezelése az egyik legnehezebben feloldható feszültségforrásra kínálhat megfelelő megoldást. A tehetséggondozás folyamatának meghatározó elemei tehát a tehetségek felismerése, beazonosítása, a tehetségek kibontakoztatása, segítségük és fejlesztésük elősegítése, hatékony menedzselésük.

A tehetséggondozás alanyának, a tehetségnek a fogalmát számomra a legszemléletesebben Czeizel Endre fogalmazta meg a következők szerint: „*A tehetség egy lehetőséget, potenciált, ígéretet jelent arra, hogy valamelyik emberi tevékenységi körben olyan kiemelkedő teljesítményt hozzon létre, amely társadalmilag hasznos, és amely meglepedettséggel, sikerélménnyel jár elérője számára.*” (Czeizel, 1997). Tudományos eredményei alapján Czeizel három tehetségfogalmat különböztetett meg, mégpedig a potenciális tehetséget (giftedness), a megvalósult tehetséget (talent – talentum) és a párját ritkító tehetséget (genius – gényusz). Továbbá felállította az úgynevezett $2x4+1$ faktoros talentum modelljét. A modell rendszerbe foglalja: a belső, személyes tehetségfejlődési tényezőket, mint a speciális mentális adottságokat, a kreativitás adottságát, a motivációs adottságokat és az általános értelmiség adottságot, továbbá a külső tehetségfejlődést befolyásoló hatásokat, mint a családot, az iskolát, a társadalmat, a kortárs csoportokat, és végül plusz elemként a véletlen, sorszerű tényezőket (ki hova, mikor, milyen körülmények közé született, milyen hatások érték, kivel került kapcsolatba stb.), tehát a sorsfaktorot (Dávid, 2015). Az újabb kutatási eredmények alapján született meg Gangné tehetségmodellje, amely egységbe foglalja a természetes képességeket, az interperszonális és a környezeti katalizátorokat, a fejlődési folyamatot és azokat a kompetenciákat, amelyek az ábrán szereplő tehetségterületek szempontjából relevanciával bírnak (Gangné, 2008).

1. számú ábra: *Gangné tehetségmodellje*

Forrás: Péter-Szarka, 2011.

Eredményes tehetséggondozás a gyakorlatban

Ezek után joggal vetődhet fel a kérdés: az egyéb minősített szakmai és tudományos orgánumokkal egyetemben a Belügyi Szemle tevékenysége hogyan, illetve milyen formában hozható kapcsolatba a tehetség problematikájával, valamint a tehetséggondozás feladatával? Egyáltalán lehet-e, érdemes-e ilyen kapcsolatot keresni? Úgy gondolom, hogy a Belügyi Szemle hét évtizedes története, elért eredményei egyértelműen igazolják a vizsgált kapcsolat meglétét, illetve annak létjogosultságát. Az 1. számú ábrán szereplő tehetségmodellt alapul véve, a Belügyi Szemle tevékenységét a külső környezeti katalizátorok közé sorolom. A külső környezeti katalizátoroknak, így a Belügyi Szemlének, illetve a folyóirat működtetőinek (szerkesztőbizottságának, főszerkesztőjének, szerkesztőinek, lektorainak) is komplex elvárások magas színvonalú teljesítését kell nap, mint nap megoldaniuk, az egyéb – úgyszintén fontos – feladataik ellátása mellett. Közel sem egyszerű a szerkesztőségbe beérkező publikációk szerzői, szakmai és tudományos konferenciák előadói közül, esetleg egy régóta megoldásra váró problémával, netán újszerű, innovatív kérdésekkel foglalkozó szakértők sorából, a tehetségterületek valamelyikének megfelelő kompetenciakészlettel

rendelkező, potenciális tehetséget kiválasztani, az illető tehetségéről meggyőződni, és a számára nélkülözhetetlen bemutatkozó lehetőséget, fórumot biztosítani. Ahogy a Belügyi Szemle általam megismert története igazolja, ennek a komoly és felelősségteljes feladatnak – az arra érdemesnek mutatkozó fiatal egyetemi hallgatók, doktorjelöltek, pályakezdő rendészeti, továbbá a rendészethez, a rendészet tudományhoz kapcsolódó, más területeken munkálkodó szakemberek, oktatók, kutatók körét megtalálva, „kiválasztva” – időről-időre sikerült eleget tenni. A folyóirat évfolyamainak egyes számait átfutva egyértelműen kirajzolódik azoknak a köre, akik a potenciális tehetségek táborába „felvételt nyertek” és akik – az illetékesek éles szemének és megfontolt döntéseinek is köszönhetően – fokozatosan a talentumok közé emelkedtek. A Belügyi Szemle fennállása óta mindig nagy figyelmet fordított arra, hogy a megjelentetett publikációk professzionális szakmai és magas színvonalú tudományos minőséget képviseljenek. Hathatósan szolgálják a rendészet fejlődését, fejlesztését, segítsék elő a szükséges változások, újítások megindítását, sikeres teljesítését, reálisan mutassák be a szakterület, az ágazat sikereit, esetleges kudarcait, fejlődéstörténetét, etikai alapelveit, értékrendszerét és – egyebek mellett – a személyi állomány életét, munkavégzését, foglalkoztatását, képzését, ösztönzését érintő kérdéseket. A minősített folyóiratokkal szembeni magas követelményeket – meggyőződésem szerint – abban az esetben lehet teljesíteni, ha az egyébként tehetségesnek mutatkozó szerzők folyamatos támogatást, útmutatást, ha kell kritikát, ha indokolt megerősítést kapnak a szerkesztőktől, a felkért bírálótól, a lektoroktól. Ezt a segítőszándék vezérelte hozzáállást – amit a Belügyi Szemle munkatársai szinte kivétel nélkül megadtak, illetve megadnak az érintetteknek – a tehetségfejlesztés fontos szegmenseként kell értékelni. Többek között az ilyen jellegű fejlesztőmunkával érhető el, hogy a szunnyadó, vagy a potenciálisnak tartott tehetségekből, teljesítményképes, kibontakozott tehetségek születhessenek, hisz a tehetségösszetevők jelentős hányadát az emberek többsége nem készen kapja. A potenciális tehetségekkel való foglalkozás mellett legalább annyira fontos, hogy a már „befutottnak” tekinthető, számos publikációval rendelkező, a megvalósult tehetségek (talentumok) közé sorolható szerzők számára is újabb és újabb megjelenési lehetőségekkel szolgáljon a szerkesztőség. A folyamatokat vizsgálva az is megállapítható, hogy – a Belügyi Szemlének is köszönhetően – az elmúlt egy-két évtizedben öröndetes módon megnőtt azoknak a szerzőknek a száma, akiket teljesítményük alapján a talentumok közé lehet sorolni.

Röviden összefoglalva úgy gondolom, hogy a Belügyi Szemle mindenkorai munkatársai sokat tettek annak érdekében, hogy a rendészetben belül folyó tehetséggondozás meghatározó szereplőjévé, aktív részesévé, katalizátorává

váljanak. Munkájukkal eddig is sokaknak előmozdították és segítették karrierépítését, növelték megbecsültségét, tekintélyét, ugyanakkor ahhoz is hozzájárultak, hogy az érintettek boldogabbnak érezhessék magukat. Őszintén kívánom, hogy a szüntelenül változó körülmények és az egyre élesebb versenyhelyzet ellenére a folyóirat meg tudja őrizni eddigi nyitottságát, mobilitását, kiemelkedő színvonalát és a rendszerben folyó tehetséggondozásban betöltött jelentős szerepét.

Felhasznált irodalom

- Balogh L., Mező F. & Kormos D. (2011). *Fogalomtár a tehetségpontok számára*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
- Czeizel E. (1997). *Sors és tehetség*. Fitt Image és Minerva Kiadó.
- Dávid M. (2015). *Speciális igényű hallgatók/tanulók a felsőoktatásban és a felnőttképzésben*. Kezek Észak-Magyarország Felsőoktatási Intézményeinek Együttműködése. http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/821a_tehetsg_fogalma.html
- Gangné, F. (2008). Building gifts into talents: Overview of the DMGT. *Gifted*, 152, 5–9.
- Péter-Szarka Sz. (2011). Az „ismeretlen ismerős”: Gangné tehetségmodelljének átdolgozott változata. *Tehetség*, 22(3), 5–7.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Szakács G. (2022). A Belügyi Szemle és a tehetséggondozás. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2427–2431. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.55>